

Havne-Vaen Rentefrihed i 20 Aar. Det var jo ikke oprindeligt det, man havde ønsket, man havde derimod ønsket et Vaan paa 50,000 Kr., for at man kunde bygge en Vaadehavn Nord for Gudhjem, som kunde være af den Bestaaffenhed, at det kunde være en Tilflugts-havn for en stor Del af de østbornholmste Fiskere. Denne Plan har fundet betydelig Tilslutning hos alle Fiskere langs Kysten lige fra Allinge til Svaneke og desuden paa Kristiansø. Der er vel ingen her i Tinget, som kender Forholdene derovre saa godt som jeg, og jeg kan forsikre, at det vilde være et stort Gode, dersom Fiskerne kunde faa en saadan Havn. Jeg omtalte under Finanslovens første Behandling, hvor ubeløst Fiskerne paa Bornholm i det hele taget vare stillede, jeg mente, at der var al Grund til at tage deres uheldige Forhold og Naar i Betragtning og hjælpe dem, hvor der var Mulighed for at kunne gøre det. Jeg skal give nogle Oplysninger vedrørende Forholdene efter den Statistik, som nu foreligger fra 1891. Naar man vil sammenligne de bornholmste Fiskeres Forhold med de øvrige Landsdeles Fiskeres, vil man se, at deres Naar langt fra ere gunstigere, men meget uheldigere end de øvrige Landsdeles. Jeg skal ikke gøre det vidtløstigt for ikke at trætte det høje Ting, men jeg vil blot nævne nogle faa Eksempler. Hele den danske Fiskerbefolkning bestaar af 7,734 Fiskere, deraf bo de 711 paa Bornholm, d. v. s. at omtrent $\frac{1}{10}$ af de danske Fiskere bor paa Bornholm. Hele Udbyttet af Fiskeriet i Danmark var i 1891 3,795,349 Kr., det bliver for hver Fisker i Gennemsnit 490 Kr. Fiskerudbyttet for de 711 Fiskere opgives til 282,106 Kr., det bliver gennemsnitlig 396 Kr. for hver Fisker, d. v. s. 100 Kr. mindre end Gennemsnittet for hele Fiskerbefolkningen. Fra disse 396 Kr. maa drages ikke ubetydeligt til deres Redstaber, jeg kan uden Overdrivelse sige ca. 100 Kr., saa der bliver knap 300 Kr. tilbage at leve for for hver Fisker, og enkelte Steder er det endnu mere uheldigt. I Gudhjem og Bisted er der 140 Fiskere, som gennemsnitlig kun have haft et Udbytte af 333 Kr., og med Undtagelse af Rønne, det eneste Sted, hvor man har haft samme Udbytte som i de øvrige Landsdele, have alle Fiskerne paa Bornholm haft ringere Udbytte. Dette Forhold er ganske simpelt grundet paa, som jeg sagde ved første Behandling, at vi have de svenske Fiskere, og uagtet der er opret betydelige Beløb, — det erkender og paastønner jeg, — paa de bornholmste Havne, ere Forholdene alligevel ugunstige. Et Eksempel skal jeg anføre endnu, nemlig dette, at medens Gennemsnitsprisen paa Silden i

1891 var 76 Dre pr. Dl, har Gennemsnitsprisen paa bornholmste Sild kun været det halve, altsaa 38 Dre; og Sildefiskeriet er paa Bornholm den væsentligste Indtægtskilde. Dette altsaa, at de kun have kunnet tilvejebringe den halve Pris, er naturligvis ikke de svenske Fiskeres Skyld alene, skønt Prisen naturligvis falder, naar der kommer en saa stor Mængde Sild paa Markedet, saa de ikke kunne afsættes, men det ligger ogsaa i Omsætningsforholdene, i Kommunikationsmidlerne, i de lange Afstande, de have til Markederne for deres Produkter. Det er klart deraf, at de bornholmste Fiskeres Forhold ere meget uheldige, og det vilde glæde mig særdeles, om det høje Ting vilde have sin Opmærksomhed henvendt derpaa, og at man ikke vilde misunde dem de store Tilbud, som de i øvrigt have faaet til deres Havnevesen. Naar der ikke desto mindre her foreligger et Forslag om et Havnetilbud til Gudhjem Havn, er det, fordi den daarlige Indsejling til Havnen forhindrer Fiskerne fra at kunne udfolde en saa energisk Virksomhed, som de ellers havde kunnet. Jeg har i den Række af Aar, jeg har boet paa Østkysten gentagne Gange set, at naar Fiskerne ere sejlede ud, har Søen efter en halv Times Forløb rejst sig saaledes, at de kun med Livsfare have kunnet søge Havn; og det bevirker ogsaa, at de mange Gange ikke have kunnet gaa ud, jærlig naar det er Østenvind; med den Vind tør Fiskerne paa Østkysten sjældent gaa ud, fordi de risikere, at det blæser op saaledes, at de ikke kunne komme ind i Havnen igen. Vrede Medlemmer ville deraf let skønne, at det vilde være en meget stor Begunstigelse for Fiskerne, om de kunde tage ud paa deres Fangst med nogenlunde Sikkerhed for, at de under alle Omstændigheder kunde komme hjem igen med Livet; og dette Forslag er netop stillet for at tilvejebringe en saadan Tilflugts-havn ved Gudhjem. Naar nu dette Forslag er bleven lagt til Side, saa er det jo ikke min Skyld; jeg saa det overmaade gerne fremmet, men da jeg henvendte mig til den højtærede Minister, fik jeg et saa bestemt Svar, at jeg blev helt forstrækket og tænkte, at det ikke kunde nytte at gentage det foreløbig. Det Forslag, som nu foreligger, er ganske vist ikke nær saa godt som det andet; men det vil jo dog bidrage til, at Gudhjem kan faa et forøget Overbud af de aarlige Indtægter, og jeg haaber, at Forholdene ville stille sig saa gunstige for os, at vi ved Hjælp af dette Overbud kunne faa den tilsigtede Vaadehavn ved Gudhjem, og derfor vil jeg paa det mest indtrængende anbefale det høje Ting ikke at forkaste dette Forslag, men slutte sig til det,